

Budsjettnotat fra Norsk Tjenestemannslag Statsbudsjettet 2024

Arbeids- og velferdsetaten

Forslag om arbeidsorientert uføretrygd

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024 foreslås det 82,5 millioner kroner til forsøk med arbeidsorientert uføretrygd. Ordningen skal teste om tett arbeidsrettet uføretrygd og trygdejustert lønn kan føre til at flere under 30 år kan være i arbeid. Disse personene ville ellers hatt full uføretrygd.

NTL ber komiteen innstille på å ikke videreføre dette forslaget og viser til daværende leder i LO Hans Christian Gabrielsens dissens i utvalget som først fremmet forslaget. (1) En lavere individuelt justert lønn for disse brukerne åpner for et a- og b-lag i arbeidslivet og kan medvirke til innføringen av et nytt lavlønnsegment som ikke er forenlig med den norske modellen.

Våre medlemmer i NAV anser en slik ordning som faglig lite hensiktsmessig med tanke på å inkludere flere unge i arbeid. De som er aktuelle for dette tiltaket kan få bedre effekt av at NAV øker innsatsen med allerede tilgjengelige virkemidler. Selv om man har varig nedsatt arbeidsevne, er hele verktøykassa til NAV åpen. Øvrige tiltak som blant annet lønnstilskudd har vist en dokumentert effekt til å inkludere flere.

NTL mener at kostnaden til tiltaket med arbeidsorientert uføretrygd i stedet bør benyttes til å utvide ungdomsgarantien og bidra til at NAV får tilstrekkelig ressurser til å følge opp og formidle tiltak til de som mottar uføretrygd som ønsker flere tiltak for å komme nærmere arbeid, utdanning eller meningsfull aktivitet.

Ungdomsgarantien

NTL er positiv til regjeringens tiltak med ungdomsgaranti. Å ha flere ungdomsveiledere som kan følge opp unge under 30 år vil gi bedre muligheter for å inkludere flere unge i arbeid, utdanning eller meningsfull aktivitet. NTL mener likevel at for at ungdomsgarantien skal få best mulig effekt, så bør den styrkes. I første omgang ved å bruke pengene som er tenkt å bruke på forsøksordning med arbeidsorientert uføretrygd.

VTA-O

NTL er positive til at regjeringen foreslår en økning på 500 VTA-plasser i 2024. VTA er et godt tiltak for de som har varig nedsatt arbeidsevne til å være i arbeid i tilrettelagte former. NTL etterlyser en presisering hvilke typer VTA-plasser det er tale om. Vår erfaring er at varig tilrettelagte arbeidsplasser i ordinære virksomheter (VTA-O) bør utvides og som det er mangel på. Vi etterlyser en presisering i fremlegget om hvorvidt de 500 nye VTA-plassene også innbefatter VTA-O plasser, og om disse tiltaksplassene kan økes ytterligere.

Tolketjenesten i NAV

NTL etterlyser en politisk vilje til å rydde opp i lønns- og arbeidsvilkårene til frilanstolkene. Utgifter til frilansetolkene dekkes over stønadsbudsjettet til NAV, med timesatser fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet. Som frilansere har man ikke samme rettigheter som fast ansatte, blant annet med hensyn til pensjonsrettigheter og ved sykdom. Praksisen med å

---

1. <https://www.regjeringen.no/contentassets/2943e48dbf4544b8b5f456c850dcccbe/no/pdfs/nou20212021002000dddpdfs.pdf> Side 262

dekke en stor andel av behovet med innleide fremstår som tvilsom. I fjorårets budsjett ble det satt av 32 millioner til å ansette tolker. Vi etterlyser en videreføring av denne satsningen. De foreslåtte 12,3 millionene som er satt av tilsvarer kun 13 årsverk og vil ha en svært begrenset effekt da det for tiden er 230 fast ansatte tolker i NAV som dekker i underkant av 30 prosent av tolketimene. NTL ber komiteen innstille på en økning som minst viderefører fjorårets bevilgning til formålet.

Arbeidstilsynet

Hurdalserklæringen varslet en styrking av tilsynet som gjennom mange år har fått ABE-kutt. NTL har i mange år etterlyst en forpliktende opptrappingsplan for tilsynet. Denne må iverksettes fra og med neste budsjettår.

NTL er svært bekymret for samfunnsvirkningene av et arbeidsliv hvor virksomheter kan bryte arbeidsmiljølovgivningen, hvor sannsynligheten for å få tilsyn er lav eller ikke-eksisterende og oppdagelsesrisikoen er lav. Arbeidstilsynets kapasitet har blitt kraftig nedbygget og redusert gjennom de siste to regjeringsperiodene.

Arbeidstilsynet er en liten etat, sett opp mot ansvarsområdet, på i overkant av 700 ansatte. 400 av disse er ansatt i avdeling a-krim og avdeling tilsyn, som driver utadrettet virksomhet. Mange av disse er ledere og jurister, som ikke deltar i den utadrettede aktiviteten. Tilsynet må oppbemannes med den kapasiteten som er forsvarlig med hensyn til opplæring og oppfølging av nye inspektører hvert år i flere påfølgende år fremover. Tilsynsavdelingen bør innen 2025 minst opp på et inspektørnivå fra 2015 på 320 inspektører, i tillegg til ressursene i avdeling a-krim som bemanner a-krimsentre og tverretatlige samarbeid.

Det er videre behov for å styrke annen aktivitet i tilsynet. I handlingsplanen mot a-krim har Arbeidstilsynet en rolle i 16 av 35 punkter. Samtidig mottar tilsynet kritikk for å være lite synlige, ikke følger opp tips og for manglende kompetanse innen fagområder og enkeltbransjer. I tillegg får Arbeidstilsynet stadig flere oppgaver, senest knyttet til nye bestemmelser på innleie, og utvikling og drift av en godkjenningsordning for bemanning som krever styrking av Arbeidstilsynet sentralt, men med en usikker effekt på sikt.

Tilsynets håndheving har over tid dreid mer i retning av overtredelsesgebyr fremfor anmeldelser. Anmeldelser bør prioriteres og koordineres med økte bevilgninger til håndtering av anmeldelsene hos politi og påtalemyndighet.

Aktivitet for inneværende år har delvis basert seg på overførte midler. Forslaget til budsjett vil i realiteten bety en reell nedgang i tilsynets økonomiske handlingsrom for neste år. Omorganiseringen av tilsynet i 2020 fra en regional struktur medfører et behov for økt reiseaktivitet som legger beslag på store deler av driftsbudsjettet. I 2023 har man måtte redusere reiseaktivitet for å holde budsjettet til tross for overføring fra 2022. Manglende reiseaktivitet reduserer etter våre medlemmers syn både kvaliteten og omfang av arbeidet. tilsynet har en betydelig turn-over og mange ansatte har kun møtt sin leder på Teams.

NTL ber komiteen innstille på en styrking av Arbeidstilsynet på 25 millioner for å sikre økt tilsynsvirksomhet.

Dersom komiteen har spørsmål eller ønsker mer informasjon, ber vi om at dere tar kontakt med oss ved forbundssekretær Torstein Brechan, tb@ntl.no, telefon 949 70 794